

דעת הקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולומדיה, והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

גליון מס': 459 פרשת: **נשא והג שבועות** שבת קודש ז' סיון תשפ"ג (27 במאי 2023 למנינים)

בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

כניסה	19:17	ציאה	20:20	ר"ת
תל-אביב	19:17	20:20	20:52	
ירושלים	19:00*	20:18	20:55	
חיפה	19:11	20:22	20:53	
באר שבע	19:16	20:18	20:50	

*לנוהגים 40 דקות

"לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה"

המשא המרכזי

מורנו הרב חיים רבי שליט"א

תרגילי אהבה לקבלת התורה

עליכם ביותר ע"ש. והלוואי שנוכח גם אנחנו על ידי תרגילי אהבה, לקבלת התורה כאויר לנשימה בעוצמה חזקה ביותר כמו רבותינו הקדמונים, ודוד המלך ע"ה.

ורואים יסוד זה בפרשה שהפסוק בתורה מקדים את קהת לגרשון שהיה בכור, וביאר האור החיים הקדוש, והכלי יקר, שזה ללמד אותנו שהבכורה זה לא העיקר, ומאחר שיצאו מקהת, משה ואהרון גדולי הדור, הוא קודם! וזה כח התורה! וללמד דעת את העם לכבד את לומדי תורה, ולא יחשוב הבכור, אני ראוי לכתר תורה יותר מזולתי, שהתורה יקרה מפנינים ומהבכורה, והכל יכולים לזכות לתורה. וכן בני קהת שנושאים את ארון התורה וכלי הקודש הגבוהים ביותר, ראוי להקדים אותם לגרשון.

וכן רואים בפרשה יסוד זה, בקורבנות הנשיאים. לפני נשיא שבט ראובן, הקדים הפסוק את יהודה שזה מלכות ואח"כ יששכר שעסקו בתורה והיו מורי הוראות בישראל (עין יומא טו), ויששכר שהיה חמור גרם, קיים מאמר חז"ל (ע"ז טו) לעולם ישים אדם עצמו על דברי תורה כשור לעול וכחמור למשא! וכן זבולון שהיה מחזיק תורה, מחזיק אברכים עמלים בתורה, בבחינת ותומכיה מאושר, ורק אחר כך נשיא שבט ראובן. הכל בטל ומבוטל לעומת כח התורה והיראה.

יש להוסיף תרגילים נוספים לחיזוק לאהבת התורה. כדאי ללמוד ששה סדרי משנה, וכמעט כל שבוע שבועיים מסיימים מסכת משניות כאשר כל יום לומדים פרק משנה בהבנה גדולה, וזה מביא עידוד וכח גדול. ואביי היה עושה לאברכים על גירסא, יומא טבא לרבנן (שבת קיח ט"ז), וכן לימוד עין יעקב על הש"ס ובמשך שנה שנתיים מסיים כל האגדות שבש"ס ומקבל כח גדול להמשיך ולהתמיד וללמוד ולרצות לסיים כל הש"ס ממש. ואוי לנו ביום הדין, כשלא למדנו את הש"ס, ומגיעים לעולם הבא, ויבואו המסכתות שעדיין לא למד ויגערו בו ויביישוהו ברבים ולא יעשו לו קבלת פנים ולא כלום. ויצעקו עליו, תתבייש לך, בטלן, עם הארץ, מסכן שכמוך, למה לא למדת אותי מסכת תמורה?

בגמרא (בכרות ס"ג) "חביבה תורה על לומדיה בכל יום, כיום שניתנה בהר סיני" ובגמרא (שבת פ"ג) "אפילו בשעת מיתה תהא עוסק בתורה" ובגמרא (שבת פ"ח) "רבא מעיין ועוסק בתורה, ויוצא לו דם באצבעותיו ולא מרגיש" וכן בגמרא (עירובין ס"ה-ס"ח) "אביי עוסק בתורה וצריך דעת צלולה בלי טרדות" ע"ש. וכן בגמרא (מגילה כ"ח) "שמעתא בעא צילותא" ופרש רש"י דעה צלולה ומיושבת שאינו טרוד בכלום! וכן בגמרא (פסחים ק"ג) "המגדל בניו לתלמוד תורה נוחל עולם הבא" וכן בגמרא (יומא ע"א) מסופר על כהן גדול שיצא מבית המקדש, והציבור כולו באו להתברך ממנו, ומיד כשראו את שמעיה ואבטליון שני גדולי הדור עזבו את הכהן גדול ורצו באהבה אחרי גדולי הדור! ע"ש. וכן בגמרא (הענינים י"ג) מי ששונא את היופי והחיצוניות (מורה בלע"ז) זוכה לתורה. ע"ש. ומבואר בגמרא (בכרות כ"ג) שעוסקים בתורה, באימה וביראה, ברתת ובזיע. ע"ש. ובזמנם עסקו בתורה בעמידה ולא בישיבה, (עין מגילה כ"א) והיו כאלה בחורי עמידה... והדורות חלשים וכעת כולנו בחורי ישיבה.

וכן בגמרא, (תגילה ט"ז) הקב"ה בוכה על מי שאינו עוסק בתורה. ומי שאנוס באמת ועוסק יום אחד בתורה, נקרא בר בי רב דחד יומא, כאילו עוסק בתורה כל השנה כולה. וכן להיפך מצינו בגמרא (יבמות קט"ג) מי שלא עוסק בתורה ואין לו תורה, אז אין לו שכר של לימוד התורה. וכן בגמרא (בכורות י"ד) מי שלמד ולימד תורה, אפילו מלינוי אנשים צריכים לבוא ללוותו בזמן פטירתו, כי זה כמו הר סיני. ומבואר בגמרא (בכורות ק"ג) מי שהיה בלוויה של רבינו הקדוש מזומן לחיי העולם הבא, כי זה כח של תורה. וזוכה לעולם הבא, בלא דין ובלא יסורין (תוספות ט"ז). ומבואר עוד בגמרא (בכורות ק"א) מי שלא לומד תורה, אינו קם בתחיית המתים. ולכן נשים המסייעות לבניהם ולבעליהן לעסוק בתורה זוכות לתחיית המתים. (עין בכרות י"ז).

וכן בגמרא (סוכה כ) רואים על חכמי ישראל אהבת התורה. שאמר ריש לקיש על רבי חייא כשנשתכחה תורה מישראל, ורש"י הוקשה לו, הרי לא מצינו בזמן רבי חייא כך, ועל זה מפרש הריטב"א כל מקיים הלכה אחת שלא תשתכח כאילו מייסד כל התורה כולה. ע"ש. וזה דומה לדבריו המתוקים של רב חסדא, שהיה עמקן גדול (עירובין ס"ד) ועם כל זה אמר לרב המנונא, מי יתן לי רגליים של ברזל ונלך אחרריך תמיד. (בכרות מ"א). כמו בגמרא (מנחות י"ד) שאמר רבי אלעזר בן שמוע שהיה תנא, ועיניו זולגות דמעות ואומר אשריכם תלמידי חכמים שדברי תורה חביבין

פרשת נשא, יש בפרשה קע"ו פסוקים, והיא הפרשה הכי הארוכה בתורה, כידוע. ותמיד קוראים פרשה זו בתורה, בסמוך לחג השבועות, בסמוך לקבלת התורה, לרמוז לנו שצריך לקבל עול תורה כל שנה ושנה כמו פרשת נשא, ארוך וקולע לנצח.

גם בתהלים פרק קי"ט, הוא הפרק הארוך ביותר, ויש בו קע"ו פסוקים. וכל הפרק מדבר על אהבת התורה של דוד המלך ע"ה, והתפילות שהתפלל תמיד ללמוד תורה ולהבין עומק התורה בבחינת "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך".

ובעצם כל ספר תהלים, תוכו רצוף על אהבת התורה. לדוגמא (בפסוק כ"ז) "אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים וכו', כי אם בתורת ה' חפצו, ובתורתו יהנה יומם ולילה" כלומר, מאושר האיש אשר עוסק בתורה יום ולילה, ועוד זוכה שמה שלומד נקרא תורתו, כלומר תורה דיילה (קידושין כ"ג). כלומר תורת ה' נעשית תורה שלו, ממש קנין שלו. ולכן תלמיד חכם שמחל על כבודו, כבודו מחול (קידושין כ"ג). ומעלתו יותר ממלך, שאין כבודו מחול, כי מלך אין הכבוד מכח עצמו אלא כך ציוה ה' יתברך שתהא אימתו עליך (סנהדרין י"ג. בת"ס י"א). אבל תלמיד חכם התורה שלו בכל אופן, בין מעט בין הרבה בין גדול הדור ובין תלמיד חכם צעיר, כבודו מחול, לכתחילה (עין יומא ח"ז יו"ד סימן כ"א).

וכן בתהלים (פסוק פ"ד) "כי טוב יום בחצריך מאלף" ופרש רש"י שכוונת דוד המלך ע"ה ללמד אותנו, שעדיף להיות אברך בן תורה יום אחד ובלילה למות, וזה עדיף מלהיות מלך אלף שנה! ע"ש. צא ולמד גודל תאוות אדונינו המלך דוד לתורה.

וכן בתהלים (פסוק ק"ט) "גרסה נפשי לתאווה" לגרוס תורה ואחר כך לעיין, ופרש רש"י (ע"ז י"ט) שזה מכח התאוה של דוד המלך לתורה. והפסוקים הנוספים "בחוקותיך אשתעשע" וכן הפסוק "פלגי מים ירדו עיני" והפסוק "למדני חוקיך" והפסוק "לולי תורתך שעשועי" וכן הפסוק "תורתך אהבתי" וכן הפסוק "אהבתי מצותיך מזהב ומפז" והפסוק "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף" וכן הפסוק "שלום רב לאוהבי תורתך" וכן בתהלים (פסוק י"ט) "מתוקים מדבש ונופת צופים" כל זה, השגות עצומות של אהבת התורה, של דוד המלך ע"ה, רגל רביעי במרכבה. והנה לפנינו תרגילים של אהבת התורה של חז"ל הקדושים:

העלון בחסות

דפוס גרף פרינט

08-9256712

רח' המלאכה 7, א.ת. הצפוני, לוד

www.graf-print.co.il

המשך בעמוד 3

עריכה: י.א. | עימוד: י.ר. 052.7663636

מי שלא מתרגש, מתגרש!

שלום וברכה מורי ורבותי!

במסגרת הידידות שנקשרה בינינו בשנים האחרונות בעקבות שיחתנו המשותפת מדי שבוע, אני מוכרח לומר בגילוי לב שהכותרת הפעם לא ממצה את כל תוכן השיחה המשותפת. כלומר, היא נכונה, אולם היא מגלה רק ענף אחד מתוך הענפים הרבים עליהם נשוחח היום בעזרת ה'. וכלפי מה הדברים אמורים?

לפני שנים רבות, כאשר רצה הקדוש ברוך הוא להעניק לעם ישראל את התורה, היה עם ישראל העם היחיד, אשר השיב לשאלתו של הקדוש ברוך במילים "נעשה ונשמע". שלושה ימים לפני מתן תורה ציווה האלוקים את משה רבנו: "הַגִּבַּל אֶת הָהָר וְקַדְשֵׁתוֹ" (שמות י"ט, כג). כמו כן, ביקש הקדוש ברוך הוא שלא יעלה אדם על ההר, וכלשון הכתוב: "וְהִכְהִינִים וְהָעַם אֶל יְהוָה לְעֵלֹת אֶל ה' פֶּן יִפְרָץ בָּם" (שם, כ"ז).

לילה לפני מתן תורה, לאחר ארוחת ערב, סעודת חג דשנה, עלה העם על יצועו והתקשה להתעורר בזריחת יום המחרת. כאשר "הגיע" הקדוש ברוך הוא אל ההר, מצא הוא את עצמו ללא העם אותו בחר, ללא "בנו בכורו ישראל". כתשובת המשקל לכך נדרש מאיתנו מדי שנה להישאר ערים במהלך כל ליל חג השבועות לעסוק בתורה הקדושה, ולחזור בקצרה בדרך לימוד על מה שאנו אמורים לקבל שוב מחדש בבוקרו של יום החג. וכאן נשאלת השאלה: וכי מדוע אמורה להיות תשובת המשקל 'לילה ללא שינה', הלא החטא והעוון של עם ישראל באותו דור לא היה לכתם לישון, אלא איחור השכמתם קום. ואם כן שומה היה עלינו להקפיד לישון מדי שנה בליל חג השבועות ולעשות הכל בכדי לקום בזמן עוד בטרם תנץ החמה להיות מוכנים לקבלת התורה. מה היא אם כן תשובת המשקל בהיותנו ערים לילה שלם ועמלים בתורה?

והתשובה היא: שיסוד גדול נלמד דווקא מאותה תשובה שלכאורה איננה תשובת המשקל. והיא, שהקפדתו של הקדוש ברוך הוא על עם ישראל שבאותו הדור, לא היתה היאך לא השכמתם קום לקבלת התורה, אלא היאך הצלחתם להירדם בלילה כה גדול המקדים את היום המשמעותי ביותר בחייכם כעם הלא הוא יום קבלת התורה?

עם ישראל כעם החל את ניצני דרכו עוד כמה מאות שנים לפני, כאשר אברהם אבינו החל להכיר את בוראו וזכה ממנו לשיחות אישיות, כשבראשן "דַּע תְּדַע כִּי יְיָ הִוא זֶרְעִי בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעַבְדִּים וְעָנּוּ אֹתָם אֲרֻבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּן אֲנִי וְאַחֲרָי כֵּן יֵצְאוּ בְּרִכְשׁ גְּדוֹלִים" (בראשית ט"ו, ז-ט). לאמור, מאות שנים בונה הקדוש ברוך הוא יחד עם אבות האומה את העם החדש הזה שנקרא "ישראל". מאות שנים ממתנינים ומייחלים משמים ומארץ ליום המיוחל הלא הוא יום מתן תורה.

על הפסוק: וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי-בֹקֶר, יוֹם הַשְּׁשִׁי (שם ט"ו, כ"ג). "יוֹם הַשְּׁשִׁי" דורשים חז"ל (שבת פ"ח ע"ג) שהשישי אינו מדבר על היום השישי בשבוע בו נברא העולם, אלא על היום השישי לחודש סיוון שבו ניתנה התורה לעם ישראל, שהתנה הקדוש ברוך הוא עם מעשה בראשית, ואמר להם: אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין, ואם לאו, אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו.

ומעבר לכך, תתקע"ד דורות קודם בריאת העולם, מלמדים אותנו חז"ל הקדושים (זבחים קט"ז ע"ג), שכבר היתה התורה כתובה באש שחורה על גבי אש לבנה. כך שלפי כל אמת מידה מדובר הוא ביום המרכזי ביותר לכל צבא השמים והארץ, ליקום כולו, ובראש כולם - לעם ישראל.

והנה, אתם כעם נבחר, כמי שהולך להצדיק את קיומו של היקום הזה, מצליחים להירדם לילה לפני הסיבה האמתית לכך. אם לא הצלחתם להתלהב, להתפעל ולהתרגש עד כדי חוסר אפשרות להירדם בלילה הזה, הרי שתשובת המשקל שלכם לא אמורה להיות השכמה בימי חג השבועות הבאים, אלא ערנות מוחלטת במהלך כל לילות ימי חג השבועות הבאים עלינו לטובה ולברכה.

ומה בווער כל כך לקדוש ברוך הוא באותה התרגשות והתלהבות חסרה? מדוע מפריע לו כל כך שנקבל את התורה בשוויון ובשלוות נפש עליהם? אנו מתאמנים כה רבות?

התשובה לכך חד משמעית ברורה ופשוטה ונכונה לכל מישורי החיים, ובעיקר לחשובים שבהם.

אומר לנו הקדוש ברוך הוא: כאשר אינכם מגלים סימני התלהבות והתרגשות, לא רק שהנכם מוכיחים בזה שאינכם מבינים את גודל השעה וייחודיות המתנה אותה אני מעניק לכם, אלא הרבה יותר גרוע מכך, בהתנהגות זו אתם בעצם נהפכים להיות כלי קיבול קטנים שאינם ראויים למתנה מיוחדת זו. כלומר, חוסר ההתרגשות הוא המוביל להתנהגות שגויה, אשר תיפגע בכם כבר בקבלת אותה מתנה מיוחדת, והרבה יותר ברבות השנים לאחריה. וזאת, משום שאדם שלא משכיל להתלהב ולהתרגש מגודל הרגע, לא יוכל לעולם להכיל אותו נכונה ולהשתמש בו כפי שאכן מצופה ומיוחל ממנו.

נכונים הם הדברים בחיי הרוחניות שלנו, ובראשם בקבלת התורה. ונכונים הם לא פחות מחיי הגשמיות שלנו, ובראש סולם העדיפויות שלנו, הלא הם חיי המשפחה - הרעייה והילדים. בכדי לגרום לחיי המשפחה להיות מדהימים, נפלאים, מאתגרים ומלאי סיפוק, יש צורך להתרגש מהם יום יום ושעה שעה.

אדם שמשכיל להפוך את יחסיו עם רעייתו למלאי תוכן, כשבראשם הם מלאי ציפייה, התלהבות והתרגשות מגודל המעמד הזניח והשולי כל כך לכאורה הלא הוא "פגישה עם האשה מדי יום", יהיו חיי הנישואין לא רק נסבלים ובמקרה הטוב לא גורמים לחוסר יישוב הדעת, אלא יהיו הם בעצמם מקור ההשראה והכח הגדול לשמחה, שלוות נפש ויישוב דעת.

אם כל מפגש עם הילדים יהיה מלווה בהתרגשות והתלהבות אמתיים, התרגשות מאותו רגע בו אני זוכה להיפגש "עם הילד הנפלא והמתוק ביותר בעולם, עם הילד בעל החכמה מספר אחד בעולם, עם הילד שעד לרגע זה אני חוקר ודורש בזכות מה זכיתי להיות אבא של אוצר בלום כל כך", הרי שהמפגש יוביל לכחות נפש אדירים - הן אצל ההורים והן אצל הילדים. כל מפגש כזה יהיה חלק מאטרקציה מדהימה הלא היא - החיים המדהימים אותם העניק לנו בטובו ה' יתברך.

בחיים כאלה, שגרת היומיום אינה מסע או משהו שאין ברירה אבל חייבים לעבור אותו בשלום. בחיים כאלה השגרה האפורה בעיני האחרים, מאירה באור יקרות בתוככי ביתנו. באותה התלהבות והתרגשות הגורמים לחיים להיראות יפים כל כך, הולכים ומתגברים מדי יום ומדי שעה דווקא בעקבות אותם חיים מלאי תוכן, אשר נהיו כאלה בעקבותיהן של ההתרגשות וההתלהבות הראשוניות.

מעגל האימה של רטינות, אכזבות וחיים קשים שגוררים בעקבותיהם שוב רטינות, מתהפך כאן למעגל האושר של שמחה והתלהבות וחיים מאירים, הגוררים בעקבותיהם שוב ושוב שמחה והתלהבות גדולים עוד יותר.

בחג השבועות אמורים כולנו לזכור את הסיבה שלשמה ובעטיה אנו ערים בלילה הקדוש הזה, להכיל בקרבנו, בראש ובראשונה, רגשות שמחה והתלהבות לרגל היום הקדוש והשעה המופלאה של קבלת התורה מחדש. ומעבר לכך לזכור להכניס את אותה התלהבות והתחדשות אמתית בחיינו יום יום ושעה שעה, מה שיעניק לנו את החיים המופלאים שיעניקו לנו את הזכות הגדולה ביותר לשוב ולהתלהב מחדש.

הנה כי כן, הכותרת נכונה ואף הרבה מעבר לכך, אולם היא מסמלת את אחד הענפים החשובים שבשיחתנו המשותפת ולא יותר. ולמתמיהים על כך, נחזור על דברינו בסדרת השיחות "הבית השלם", בו אנו מסבירים את הדבר הבא: בבית שאינו מנוהל נכון, במקרה הטוב מתגרשים, אולם במקרה הגרוע יותר ממשיכים לחיות יחד ולסבול לאורך ימים ושנים...

ברכת התלהבות והתרגשות יומיום ושעה שעה לכל שותפי שיחתנו הנאמנים, ושזוכה יחד להנחיל זאת לדור העתיד בהצלחה מרובה, בנחת, שלוה ובמילוי כל המשאלות לעבודתו יתברך.

וברוכים תהיו!

שׁו"ת ממורנו הרב שליט"א

שאלה: שאלות בעניין לשון הרע:

א. האם לפי החזו"א אין איסור לשון הרע בין בעל לאשתו כי בדרך כלל זה לפרוק את מה שבלב?
ב. אדם השומע את חברו מספר לשון הרע, האם יאמר לו שזה לשון הרע או עדיף לשתוק שלא ייעלב?

תשובה: א. כך אומרים בשם רבינו החזון איש זיע"א, וזה להלכה. כאשר מכוון לשמוע מאשתו כדי להרגיע ולהמתיק את האוירה, וזה עוזר שלא תאריך לספר לאחרים.

וכן כאשר מכוונים לשם תועלת, ומדברים בעל ואשתו כיצד לפתור בעיה או לדעת עוד פרטים בנושא. כמו רבא שהיה סומך על אשתו בת רב חסדא (ענין כחוטת פה).

ב. יש בזה מצוות הוכח תוכיח, כמובן יש להיזהר לומר כן בעדינות ולהראות שאין לשומע ענין בזה כלל. ואם הוא קצת נעלב זה לא נורא, להבא ילמד שאין צורך לדבר לשון הרע, ויש איסור לספר ולגלות דברים שאין בהם תועלת.

גזירות הצפורניים

שאלה: יש לי כמה שאלות לגבי ציפורניים: א. האם יש חובה לגזוז ציפורנים בסדר מסוים? ב. האם מותר לגזוז ציפורניים בליה? ג. האם מותר לזרקם לאשפה? ד. מה עושים כאשר נפלו ציפורניים על הרצפה, ולא יודעים היכן הם, וביחוד כאשר יש אשה מעוברת בבית?

תשובה: א. לכתחילה עדיף לגזוז ציפורניים בסדר המבואר בשו"ע סי' רס. והסימן לכך הוא דבהג"א ביד בשמאל ובדאג"ה ביד ימין. ואף שהאר"י ז"ל לא הקפיד על כך, עם כל זה מבואר בספר פלא יועץ שכדאי להזהר בזה. ב. מותר לגזוז ציפורניים בליה בלי שום פקפוק, ויש נזהרים בזה, וזו חסידות. ג. עדיף לזרוק את הציפורניים באסלה ולשפוך מים, ולכוין שזה עבור כוחות הטומאה. וזה בבחינת שורפן חסיד (ענין נדה טו). ובדיעבד גם אם זרקן באשפה מותר, משום שזה אינו מתפורר לרשות הרבים. ד. יש לטאטא במטאטא את המקום, ואז אין פחד ואין סכנה, משום שכאשר הציפורניים אינן נמצאות במקום שנפלו שם, אין חשש לזנוק ולא כלום (ענין משני"ב סי' רס סק"ז).

אמירת חזרת השליח ציבור במהירות

שאלה: ישנו שליח ציבור המתפלל כדת וכדין, אך בחזרת השליח ציבור הוא ממנהר מאד כדי לחסוך זמן, מה הדין?

תשובה: אסור למהר בתפלה, וכן גם בחזרת השליח ציבור. ועוד, הרי שמצוה על הציבור לשמוע את חזרת השליח ציבור, ולכוין ולענות "ברוך הוא וברוך שמו" ו"אמן". ואסור להתעסק אפילו בדברי

תורה בעת חזרת השליח ציבור (ענין סו"ט סי' קכ"ד סק"ג). ועוד, שכאשר שומעים הציבור היטב את כל חזרת השליח ציבור מלה במלה, הרי זה משלים להם את החיוב של מאה ברכות בכל יום (ענין משני"ב סי' נ"ו סק"ג). ובפרט לעמי הארץ שאינם יודעים לקרוא, ויוצאים ידי חובתם על ידי חזרת השליח ציבור (ענין משני"ב סי' ס"ג סק"ג). שצריך להתפלל את החזרה במתינות.

ויש כאן גם חילול ה', שהציבור לומדים ממנו למהר בתפלה, ולא להתעכב ולדקדק, ולדבר בלשון תחנונים. והתפקיד שלנו הוא לעשות תמיד מצוות, כדי שיהיה שם שמים מתקדש על ידינו (ויחל טו).

ומרן הבית יוסף (סי' קמ"ג) כותב בשם הרד"א, שבתפלה אחת מרויח פי שלוש. שהרי בתפלת הלחש ישנם תשע עשרה ברכות, והשומע מהשליח ציבור נחשב לו עוד תשע עשרה ברכות, והעונה אמן על כל ברכה וברכה, מרויח עוד תשע עשרה ברכות. נמצא שבתפלה אחת ישנם חמשים ושבע ברכות. ועוד הוסיף שם בשם הגאונים, שחייבים הציבור לשתוק ולשמוע כל ברכה וברכה מפי החזן, ואחר כך יענו אמן, ע"ש.

הזת זיזי השעון שבת ביום טוב

שאלה: האם מותר ביום טוב להקדים הדלקת מכשיר חשמלי על ידי הזזת זיזי השעון שבת, דהיינו אם לדוגמה כיוונו לפני יום טוב את השעון שבת שידליק את המזגן ביום טוב בשעה עשר בבוקר, ושנכנס החג אנו רוצים להקדים הדלקתו, מה הדין? ומה הדין לאחר את ההדלקה?

תשובה: לדעת מרן רבנו הגדול זיע"א שאפילו בשבת קודש מותר לעשות כן, כשיש בזה צורך גדול (ענין הל"ע ח"ד ענין ע והלכה). ובנידון דין ביום טוב, קיל טפי (וענין לבינו המשני"ב סי' תתק"ל סק"כ והלכה).

ויש דיון נוסף, האם פעולת הזזת זיזי השעון נקראת מעשה בגוף הדבר או לא (וענין למרן רבנו הגדול זיע"א ביבי"א ח"א סי' כ"ה סק"י ית, כליד הלבוש הדברים במחלוקת חוספות והל"ע, ע"ש והנהגה). ועוד סברא, שיש מתירים גרמא לכתחילה אפילו בשבת לצורך חולה, ומזגן בשבת הרי זה כחולה, משום שבזמנינו קשה מאד מאד בלי מזגן. וממילא גרמא בשבת בנדון כזה יש מתירים (ענין מנ"א ח"ב סי' ט"ו סק"ג).

טלטול פלאטה של שבת קודש ביום טוב

שאלה: מה הדין לטלטל פלאטה של שבת קודש המכובה על ידי שעון שבת במקומה הקבוע בחג השבועות, על מנת שלא יגרם לה נזק על ידי בני הבית הקטנים?

תשובה: כידוע, מותר לטלטל מוקצה ביום טוב לצורך אוכל נפש (שו"ע אורח סי' תתק"ה). ולכן כאשר הפלאטה של שבת מונחת על הכיריים של הגז, וכעת אי אפשר לבשל ביום טוב, מותר להוציא את השקע של הפלאטה, ולהניחה במקומה. וכן מותר

להכניס את תקע הפלאטה לשקע החשמל, על ידי שעון שבת ביום טוב שחל בערב שבת.

וכאשר יש חשש נזק לפלאטה, ויש צורך לטלטלה ולהניחה במקומה הקבוע, כדין טלטול מחמה לצל, מותר להחזירה למקומה ביום טוב. שהרי כידוע יש פוסקים שכלי חשמל אינם מוקצים בשבת (ענין חז"ע שנת ח"ג ענין ע"ג). והיסוד הוא, שכל כלי או חפץ שיש היתר להשתמש בו, אין בו דין איסור טלטול בשבת ויום טוב. לדוגמא, למחמירים להשתמש בסבון בשבת קודש, יש סברא שזה מוקצה, אולם לדין שמותר להשתמש בו, ממילא גם מותר לטלטלו (ענין חז"ע שנת ח"ג ענין ע"ג). וכן משחקים של ילדים קטנים, שמותר להם לשחק בשבת (ענין חז"ע שנת ח"ג ענין כ"ט), ממילא מותר לגדולים לאוספם לארגו הצעצועים (ולק"י סי' ש"ח ענין ט"ו). וכן תרופות הראויות לחולה שאין בו סכנה, מותרות בטלטול בשבת קודש אף מחמה לצל, משום שדבר זה שכיח ומצוי. וכשמותר להשתמש מותר גם לטלטל (חז"ע שנת ח"ג ענין י"ט). וכן בנדון דין ביום טוב.

ועוד סברא להקל של רבנו הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זיע"א, שחידש שורם הוא אינו אש. ומכיון שבמזגן אין גוף חימום, ממילא לשיטתו עיקרו מדרבנן, והרי זה תרתי, שבות בגרמא, שזה מותר גם למחמירים, ובפרט ביום טוב, וע"ש ותהנה.

וזכורני לפני ארבעים שנה בהיותי בחור בישיבה גדולה, שהגר"ח גריינמן זצ"ל דן באורך על אחי ז"ל שהיה חולה שנים רבות, אם מותר להדליק לו מאוורר שהיה בזמנם על ידי גוי. והקו של רבותינו הספרדים להחמיר בצניעות, קדושה, ענוה, אהבת ישראל וזיכוי הרבים. ותו לא מידי.

ההבדל שבין יום טוב לשבת

שאלה: האם גם ביום טוב זוכים לנשמה יתירה כמו בשבת קודש? והאם לימוד התורה ביום טוב שווה במעלתו ללימוד התורה בשבת קודש? ומה צריך לכוין כשטובלים ביום טוב?

תשובה: ביום טוב יש קצת נשמה יתירה, אולם לא כמו בשבת קודש. וזו הסיבה שאין בשמים בהבדלה במוצאי יום טוב.

ומכאן גם למעלת לימוד התורה, שלימוד התורה בשבת קודש למעלה מהכל. שבת דומה למלך, ויום טוב דומה לסגן של המלך (פסחים ק"ג). ועיין למרן זיע"א בחזון עובדיה יום טוב (ענין כ"א).

ולגבי טבילה בזמן הזה שאין בית המקדש, הטיבילה בערב החג היא חסידות בעלמא (חז"ע יו"ט ענין ק"ב). והטרה הגדולה והעצומה ביותר היא, ללמוד מהחגים השגות באמונה, דביקות בה' יתברך, אהבת התורה ואהבת ישראל לכל השנה, ואשרי ואשרי חלקו מי שעושה כן.

המשך מעמוד 1

ולמה לא למדת אותי מסכת מעילה. והבושות שמקבלים שם זה הגהנם הגדול ביותר. רח"ל. וכשלומד עם סדר מסוים זוכה לתרגילי אהבת התורה.

וכן תרגילים של לימוד הלכה כל יום. שולחן ערוך עם רבינו המשנה ברורה, ועם הערות המתוקות איש מצליח, וכמובן סדרת ילקוט יוסף למרן הראש"ל שליט"א עפ"י סימני השו"ע

בגירסא. ומי כמוהו גורם ומעייף. וכידוע התירוץ הנחמד למה אין בחג השבועות חול המועד כמו פסח וסוכות? אלא, ללמד אותנו שכל השנה כולה זה חול המועד של חג שבועות, של קבלת התורה, לימוד התורה באהבה ושמחה כאויר לנשימה. והלואי שנזכה לכך תמיד, אמן ואמן.

כן לפי הפרוש השני אדרבה להפך, שבלי הנר אין לאור במה להאחז והוא כלה מאליו. אם כן איך אפשר ליישב ביניהם.

ומתוך השל"ה כך, שאי אפשר לזכות לכתר תורה, אלא אם כן יהיה לו יראת חטא. ונעתיק את לשונו: שנפשו חשקה בדבקות השם יתברך, ולב טהור לו חושך ומתאוה להדביקות. באם לא כן עליו נאמר "ולרשע אמר א' מה לך לספר חקי" (תהילים נטז). על כן צריך להתלבש להיות יראת ה' נגד פניו, עכ"ל.

צא ולמד מה שאמרו בשבת (לפ), שהתורה אינה אלא כפתח להכניס בה יראת שמים. ועוד אמרו (סס), אין לו לקב"ה בעולמו אלא אוצר של יראת שמים בלבד. אבל עדין יראת שמים לבד לא מספיק, שהרי בהעדר התורה נעלמו ממנו פרטי יראת החטא, המצוות, החקים והמשפטים, בכלליהן ובפרטיהן עד שיזכה לכתר תורה, ואז על ידי הלימוד תורה מגיע לידי מעשה.

נמצאנו למדים שהרוצה לזכות לכתרה של תורה, צריך לעבוד על עצמו גם בתורה וגם ביראת שמים ובזה יזכה להיות מוכתר בכתרה של תורה. יזכנו ה' לקבל את התורה מאהבה, ונתפלל לה' שיאיר לבנו בתורתו שנה זו וכל שנה, לנו ולכל ישראל, אמן.

לכבוד חג מתן תורה, נכתוב מעיניני דיומא, כדרכנו מאת השל"ה הקדוש.

"כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר" (משלי ו, כג)

כתב השל"ה הקדוש לפרש את הפסוק כך. כפשוטו המצוה משולה לנר, והיא להאיר לפניך, כמו שנאמר "מצות ה' ברה מאירת עינים" (תהילים יט, ט). והתורה משולה לאור, שהיא מאירה ללומדיה. והכסיל שאינו זוכה לזה, והוא בהעדר נר ואור, ממילא בחושך הולך.

והנה נר ואור יש ב' פירושים, א: נר על שם שהוא יחיד נקרא נר, ואור זה מדורה גדולה. וזה מה שאמרו בקידושין (נז), גדול תלמוד תורה שמביא לידי מעשה. המצוה שהוא המעשה קוראו נר, והתורה שהוא תלמוד קוראו אור.

ב: בנר שייך בו ב' דברים יחד, גם הנר עצמו, וגם האור שאוחז בפתילת הנר. והם דבוקים זה בזה, ואי אפשר לאור בלי נר, שאם אין לאור במה להאחז הרי הוא כלה מאליו נמצא שחייב הוא אחיזה בנר. וכן הנר מצד עצמו, אין לו אורה אילולי האור הנאחז בו.

וכן לגבי המצוה, התלמוד תורה שהוא האור הוא סיבת המצות, שאם לא נלמד תורה איך נדע לקיים את המצוות. כמו שאמר הלל באבות (פ"ג מ"ה), אין בור ירא חטא. וכן לגבי התורה שהוא האור אין אחיזה בלי הנר, אם לא יקיים את המצות. וכמו שאמר ר' חנינא בן דוסא באבות (פ"ג מ"ט) כל שאין יראת חטאו קודמת לחכמתו אין חכמתו מתקיימת.

ולכאורה ב' פירושים אלו, הם סותרים זה את זה. לפי הפרוש הראשון המעלה יותר היא באור שהוא התורה והוא גדול פי כמה מהנר. מה שאין

ב"ה לאור התפתחות קריית החינוך
שע"י מוסדות מורנו הרב חיים רבי שליט"א
ת"ת בני תורה ובית יעקב בנות חיל

דרושים

לשנה"ל תשפ"ד:

- ◀ מורים ומורות (עד כיתה ד')
- ◀ גננות ומובילות צהרון
- ◀ סייעות בוקר וצהריים (בנפרד)
- ◀ הוראה מתקנת מורה ומורת קריאה

פניות מתאימות ייעוץ בהקדם בע"ה

קו"ח לדוא"ל tt@haravrabi.co.il או לפקס 03-5011125

בואו להירשם
אם אתם משפחות אברכים בני תורה ואתם מחפדים על הנשואות כשרה כדוראת גדולי ישראל

מקומכם איתנו

בית"ל ובבית יעקב "בנות חיל" בנתיבות חלוצות
האחיות של מורי, רבי חיים רבי שליט"א

קבעו כבר היום מועד נוח להתרשמות מרוחקות, מרגשיות, מדאגות ומרחבה האוהבה החמדה של ילדיכם

טלפון: 054-8562005, 03-5011155